

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 26.

V petek 28. Rožnika

1850.

Povabilo na naročbo.

Z mescom julijam se začne nova naročba na „Ljubljanski Časnik“, ki izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 krajc. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 krajc. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 krajc., za četert leta 1 gold. 45 krajc. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, de so naročivni denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič poštnine plačati.

Vradne naznanila.

19. junija je prišel 17. del državnega zakonika in občnega vladnega lista na svitlo, zapopade sledeče:

Pervo poglavje. Občne odločbe §§. 1—7.
Drugo poglavje. Od sodnih oblastnij. §§. 8—50.

I. Okrajne sodnije. §. 9.

II. Okrajne zborne sodnije. §§. 10—13.

III. Deželne sodnije. §§. 14—16.

IV. Porote §§. 17—44.

1. Porotna sodnija. §§. 21 in 22.

2. Porotniki. §§. 23—44.

V. Deželne nadsodnije. §. 45.

VI. Overžna sodnija. §. 46.

VII. Glasovanje pri sodnijah. §. 47.

VIII. Pripomočne osebe pri sodnih oblastnijah. §. 48.

IX. Razmera oblastnij za varnost in družih. §§. 49 in 50.

Tretje poglavje. Od državne pravdnije. §§. 51—60.

Četerto poglavje. Od pristojnosti kazenskih sodnij. §§. 61—78.

I. Posamezne pristojne sodnije. §§. 61—71.

II. Posebne pristojne sodnije. §§. 72 in 73.

III. Pravica odbiranja. §§. 74 in 75.

IV. Prepri zastran pristojnosti sodnij. §. 76.

V. Uredne opravila ne pristojnih sodnij. §§. 77 in 78.

Peto poglavje. Od izklepanja (izločevanja) in odklonjenja sodnih osob. §§. 79—86.

I. Izklepanje sodnih osob. §§. 79—82.

II. Odklon (odvritev) sodnih osob. §§. 83—85.

III. Izklepanje državnih pravdnikov. §. 86.

Šesto poglavje. Od uvodne preiskave čez hudodelstva in pregreške sploh. §§. 87—115.

I. Razmera preiskavnega sodnika sploh. §§. 88—93.

II. Razmera državnega sodnika sploh. §§. 88—93.

III. Dolžnosti okrajnih sameznih sodnikov glede na uvodno preiskavo. §§. 97 in 98.

IV. Ravnanje pri ovadah. §§. 99 in 100.

V. Kako je ravnati, kadar se na sled ali do reči hudodelstva pride §§. 101 in 102.

VI. Nareja zapisnikov in sodne priče. §§. 103—109.

VII. Kazenska oblast preiskovavnega sodnika. §. 110.

VIII. Ustavljenje uvodne preiskave. §§. 111—113.

IX. Pravni pomočki v uvodni preiskavi. §§. 114 in 115.

Sedmo poglavje. Od ogleda in zvedencov. §§. 116—143.

I. Od ogleda in poklicovanja zvedenih mož sploh. §§. 116—126.

II. Posebna ravnava pri vsmertenju in oškodovanju telesa. §§. 127—136.

III. Zvedeni možje pri pismih. §§. 137 in 138.

IV. Ravnanje pri prenareji ali ponareji javnih upopisov in penozov (kovanih dnarjev). §§. 139 in 140.

V. Ravnanje pri zažigih. §. 141.

VI. Ravnanje pri drugem odškodovanju lastnine. §§. 142 in 143.

Osmo poglavje. Od hišne raziskave in zadržbe listov in pisem §§. 144—157.

I. Hišna raziskava. §§. 144—149.

II. Pregled in odvzetje papirjev in pisem v obč. §§. 150—153.

III. Zadržba in odpretje listov (poslanic). §§. 154—157.

Deveto poglavje. Od izpraševanja prič (svedokov). §§. 158—181.

Deseto poglavje. Od pripovabljenja, pripeljanja in vjetja obdolženca. §§. 182—209.

I. Pripovabljenje obdolženca. §§. 183—184.

II. Pripeljava (privodba) in medčasno zapretje obdolženca. §§. 185—190.

III. Preiskavno zapretje obdolženca. §§. 191—193.

IV. Ravnanje s preiskavnim jetnikom. §§. 194—200.

V. Nehanje zapretja in podanje varšine. §§. 201—209.

Enajsto poglavje. Od izpraševanja obdolženca. §§. 210—219.

Dvajnajsto poglavje. Od sklepa uvodne preiskave in od djanja v stan zatožljivosti. §§. 220—246.

I. Sklep uvodne preiskave. §§. 220—222.

II. Predlogi državne pravdnije, djanje v stan zatožljivosti. §§. 223—237.

III. Pravne sredstva proti tem razzodbam okrajnih zbornih sodnij in zatožnij. §§. 238—246.

Trinajsto poglavje. Od priprav k poglavni obravnavi. §§. 247—259.

I. Postavljenje (imenovanje) zagovornika. §§. 247 in 248.

II. Zatožben spis. §§. 249—252.

III. Podanje imenikov prič. §. 253.

IV. Predidoče izpraševanje zatoženca. §§. 254 in 255.

V. Povabilo k glavni obravnavi. §§. 256 in 257.

VI. Odlog glavne obravnave. §§. 258 in 259.

Štirinajsto poglavje. Od glavne obravnave pred okrajnimi zbornimi sodnijami in od njih sodjenja. §§. 260—306.

I. Javnost (očitnost) glavne obravnave 260—263.

II. Uredne opravila predsednika in sodnije med glavno obravnavo sploh. §§. 264—266.

III. Začetek glavne obravnave. §§. 267—271.

IV. Izpraševanje zatoženca. §§. 272 in 273.

V. Dokazovanje. §§. 274—284.

VI. Govori pravdnih strani. §. 285.

VII. Sodba sodnije. §§. 286—292.

VIII. Razglašenje in izdeležanje sodbe. §§. 293 in 294.

IX. Zapisovanje. §§. 295 in 296.

X. Odlog in ustavljenje glavne obravnave. §§. 297—303.

XI. Medprigodki. §§. 304—306.

Petnajsto poglavje. Od glavne obravnave pred porotami. §§. 307—351.

I. Občne določbe. §§. 307—309.

II. Zloženje porotne klopi. §§. 310—316.

III. Začetek glavne obravnave in zaprisežba porotnikov. §§. 317 in 318.

IV. Dokazovanje. §§. 319 in 320.

V. Govori pravdnih strani. §. 321.

VI. Govor predsednika in dajanje vprašanj za porotnike. §§. 322—331.

VII. Posvetovanje in sklepanje porotnikov. §§. 332—335.

VIII. Izrek porotnikov. §§. 336—338.

IX. Nadaljno ravnanje in sodba sodnije. §§. 339—349.

X. Zapisovanje. §. 350.

XI. Odlog ali ustavljenje glavne obravnave in medprigodki. §. 351.

Šestnajsto poglavje. Od pravnih pomočkov zoper končne sodbe okrajnih sodnij in porod. §§. 352—390.

I. Uzroki ničnosti. §. 352.

II. Pritožba zoper kočne sodbe porot za voljo ničnosti. §§. 353—374.

III. Prošnja za presojo zoper končne sodbe okrajnih zbornih sodnij. §§. 375—387.

IV. Pritožba ničnosti zoper sodbe, storjene po deželnih sodnijah kot presodnih oblastnijah. §§. 388—390.

Sedemnajsto poglavje. Od obnove ravnanja. §§. 391—400.

I. Pogoji obnove ravnanja. §§. 391—396.

II. Ravnanje pri obnovi preiskave. §§. 397—399.

III. Zasedovanje obsojenca zavoljo najdenega novega pred kazensko sodbo storjenega kaznjivega djanja. §. 400.

Osemnajsto poglavje. Od pristopa (priprijenja) poškodovanega h kazenski pravdi in od osebuje (privatne) zatožbe. §§. 401—403.

II. Osebuje (privatna) zatožba. §. 404.

III. Razzodba čez iskanje odškoda. §§. 405—408.

IV. Pravni pomočki proti temu. §§. 409 in 410.

V. Nasledek razzodbe čez odškodovanje. §. 411.

VI. Naredbe, da se neznani lastniki najdejo. §§. 412—415.

Devetnajsto poglavje. Od ravnave zoper nepričijoče in begune. §§. 416—436.

I. Ravnava zoper nepričijoče ali pobegnjence med uvodno preiskavo. §§. 423.

II. Ravnanje zoper nepričijoče ali pobegnjence po sklenjeni uvodni preiskavi. §. 424.

III. Ravnanje zavoljo nepokoršine proti nepričijočim in pobegnjencem. §§. 425—432.

IV. Ravnanje, kadar nepričijoči ali pobegnjenec po storjeni sodbi zavoljo nepokoršine pred sodnijo pride, ali če ga zalezejo. §§. 433—436.

Dvajseto poglavje. Od ravnave pred okrajnimi sodnijami in v prestopkih, ki so občinski policii prihranjeni. §§. 437—454.

I. Deržavna pravdnija pri okrajnih sodnijah. §. 437.

II. Osebnina (privatna) zatožba. §§. 438 in 439.

III. Ravnavna pred okrajnimi sodnijami. §§. 440—449.

IV. Pravni pomočki proti sodbam okrajnih sodnij. §§. 450—453.

V. Ravnanje s prestopki, ki so občinski policii prepušeni. §. 454.

Eden in dvajseto poglavje. Od stroškov kazenskega ravnanja. §§. 455—467.

I. Obsežek stroškov kazenskega ravnanja. §§. 455—459.

II. Rzsodba čez dolžnost, stroške kazenskega ravnanja poverniti. §§. 460—467.

Dva in dvajseto poglavje. Od izpeljave (spolnovanja) sodbe. §§. 468—476.

I. Izpeljava odveznih ali odrešivnih sodb.

II. Spolnovanje obsodivnih sodb. §§. 469—476.

1. Spolnitev sodb na smert. §§. 470 in 471.

2. Spolnitev kazni na slobodi. §§. 472—476.

Tri in dvajseto poglavje. Od ravnanja pri nagli soji. §§. 477—498.

I. Pripravljenje k ravnanju pri nagli soji. §§. 477—483.

II. Ravnanje pred naglosojno sodnijo. §§. 484—496.

III. Nehanje naglosojne ravnave. §§. 497 in 498.

Štiri in dvajseto poglavje. Od ravnanja pri tiskarskih prestopkih. §§. 499—514.

I. Pristojnost. §. 500.

II. Zadržbo tiskopisov. §§. 501—506.

III. Kazensko ravnanje zavoljo pregreškov tiska. §§. 507—514.

Politiške naznanila.

Avstrijsko cesarstvo.

Ljubljana. Svitli nadvojvoda Janez, ki so bili 24. tega mesca že pozno v noč s svojo gospo grafinjo in z grofam Meranskim iz Tersta v Ljubljano prišli, so kakor vselej tudi zdaj Ljubljančane še toliko bolj z radostjo navdali, kolikor dalj časa so zvesti Krajenci srečo pogrešali častitiga in ljubezniga gospoda pri sebi imeti.

V vtorik 25. t. m. so častiti nadvojvoda blagovolili in zboru krajske kmetijske družbe predsednik biti, kjer so nam v svoji veliki pohlevnosti kakor resnični prijatelj z glnljivo priljudnostjo svojo visoko umnost v vsih razdelkih kmetijstva in obertnišva, pa tudi svoje blago, ljubeznivo serce, še bolj kakor drugokrat, odkrili.

Po končani seji so se podali svitli nadvojvoda v družini našiga ljubljeniga deželnega poglavarja in veliko voz udov kmetijske družbe na kmetijski dvor na Poljanah, kjer so se obilniga prida prepričali, kteriga živinozdravilska in kovaška šola naši deželi obeta. Od tod se je peljala cela družina na gospod Terpinev grad Fužine, kjer so ravno na lepem travniku zali mladi kósci kosili, in berhke krajske dekleta med veselim in glasnim petjem mervo obračale, kar je svitluga nadvojvoda in vse spremljevalce neizrečeno razveselilo. Potem so se peljali memo gosp. Bischofoviga zverinjaka, kteriga so tudi obiskali, v Vevče v krasno popirnico, ktero so z oljarsko prešo vred pregledali.

Ob pol šestih, ko se je bila cela družina v Ljubljano vernila, so se podali svitli nadvojvoda v kazino, kjer je bila južina pripravljena, pri kateri so častiti gospod z celo drusino še priserčno povescelili.

V sredo zjutraj so se svitli nadvojvoda, od mnogih gospodov do kolodvora spremljeni na železnico proti Celju podali. — Bog daj, de bi se zdravi in veseli kmalo vidili, ktero upanje so nam častiti nadvojvoda veselo zaterdili.

Austrijanska. Škofovski pogovori šolskih zadev so se 17. t. m. pričeli. Sklenilo se do zdaj še nič ni; vendar pa se bo pred kot ne nov načrt za verski poduk poderdil. Vstanovili se bodo nekteri katolški gimnazii.

* Oznanilo gospoda kneza od Schwarzenberg na gospoda barona od Koller v Londonu. Dunaj 14. aprila 1850.

Naznanjeno je nam bilo tirjanje odškodovanja, kteriga angleška vlada od toskanske tirja, zavolj škode angleških podložnikov v Livorni, ktero so, ko se je tamošnja vstaja pomirila, kakor pravijo, terpeli.

To tirjanje je pripravno v več kakor v eni zadevi velike paznosti cesarske vlade. Ker s perviga se pravi, de so škodo cesarski vojaki storili, ki so po porazumljenju cesarja toskanski vladi pomagali. Ne glede na to, je naravno, de ima Avstrija, ki je z Toskano s toliko ozkimi in starimi pogodbami zvezana, posebno sočutje za vse, kar Toskana počne. Vendar enkrat — in to je naj važniše — je angleško tirjanje že po natori pripravno temeljno vprašanje zbuditi, kteriga razrešitev je za neodvisnost vsih z veliko Britanijo sprijaznenih deržav zelo važno.

Izvir imenovaniga tirjanja v tisti čas nazaj seže, ko je bilo mesto Livorno v polni vstaji zoper pravično vlado. Poklicani od te vlade, pritečejo avstrijski vojaki vladi na pomoč, de bi puntarsko mesto vkrotili in postavam spet veljavo dali. Al mesto Livorno ni poslušalo tirjanja avstrijskih vojakov in jih je s streljavem sprejelo. Že so vojaki globoko v mesto prišli, ko se je še vedno iz oken nanje streljalo. Naši vojaki so bili toraj primorani z silo v hiše in magazine se vdreti, de bi zapazili, ako ni tam oboroženih ali pa vojskinih priprav skritih. Ako se je pri tej prigodbi pri vsem prizadetju naših častnikov vendar le kaka napaka prigodila, in ako je bila tudi angleška lastnina od naših serditih vojakov, ker se jim je zoperstalo, poškodovana, se je mar temu čnditi?

To je tudi vlada velikiga vojvodstva, ki se na občeno spoznane temeljne pravice opira, pred očmi imela, ker se je za dolžno spoznala nikakorsniga povračila tistim svojim podložnih podeliti, ki so škodo pri naskoku mesta terpeli, ker je mesto terdovratno vsak pogoj pomirenja zaveriglo, toraj se je tudi moralo z silo k miru pripraviti.

Toskanska vlada je torej imela polno pravico, z Angličani ne lepše kakor z svojimi podložnimi ravnati. Ona je spoznala, de ne sme tujcam predpravic dajati, de bi jih odškodovala, in sicer to toliko bolj, ker bi se bili tujci, ako bi bili sebe in svoje imetje v varstvo spravili, tej škodi lahko odtegnili.

Taki vzroki, ktere je toskanska vlada tirjanju lord Palmerstona nasproti postavila, se nam zde za resnico tako jasni in neovergljivi, de smo z žalostjo vidili, de nimajo došti važnosti, de bi lord Palmerstona nagnili, od njegoviga tirjanja odstopiti. Nasproti je še britanski poslanec v Florencu povelje dobil, oestro tirjati, de, ako toskanska vlada tirjanju ne zadositi, bo lord Palmerston primoran z silo svojimu tirjanju zadostiti.

Torej je Toskana predlog storila, de bi se vsa ta reč kaki tretji oblasti dala rzsoditi.

Akoravno se je glede na te reči pot nasto-

pila, ki je zelo pripravna to razpertijo po volji razrešiti, vendar ne moremo tajiti, de je angleški kabinet, kakor je iz novih dobro znanih del jasno, ves pripravljen, de ga vse deržave, ktere Angličane gosno prejemajo, dobro prevdarijo. Kakor koli bi bili pripravljeni meje gostoljubnosti razširiti, je vendar vedno za terdno postavljeno, de se one pri nobenem omikanem evropejskem narodu ne morejo tako daleč stegniti, de bi se z tujei bolj prizanesljivo, kakor z lastnimi podložniki ravnalo. Nad tem pravilam očitne pravice, kteriga obderžati, smo terdno namenjeni, dvomiti, Angličanam posebne predpravice deliti, bi se djalo druge deržave tako rekoč siliti se zoper nasledke vskratjene domišljije neodvisnosti varovati, ker bi, akoravno nerade, pogoje drugač naredile, pod kterimi bi zamogle angleške podložnike sprejemati. Mi bi bili gotovo prvi, čez tako potrebo tožiti, ktera bi, mi moramo obstati, modra protistava prizadevanju današniga časa bila, kupčijske zaveze med narodi pomnožiti in oživiti, kakor tudi daljave, ki jih ločijo, pomanjšati.

Naj že bo temu kakor hoče, perva pravica vsake neodvisne deržave je vedno, lastni obstoj z vsimi sredstvi varovati. Ko se vladar pri izpeljevanju te pravice primoran vidi, za orožje prijeti, de očitni punt zaduši, in ako se v vojski, ki iz tega vstane, lastnina v deželi stanuvajočih tujcov poškodje, je to po mojem mnenju očitna nesreča, ktero morajo ravno tako tujei kakor domači prebivavci terpeti, in ktera jim ravno tako pravice odškodovanje tirjati, ne more podeliti, kakor ko jih kaka druga nesreča zadene.

Tako stoji z razpertijo med toskansko vlado in tirjanjem Angličanov.

Mi smo preveč od važnosti nasledkov prepričani, ki pri tem vprašanju vstanejo, ako se to vodilo za dobro spozna ali ne, de bi kraljevi angličanski vladi to naravnost ne povedali. Njej pristoji, v svoji modrosti in pravičnosti to prevdariti. Ako se to prevdari, menimo, de bo razpartija z Toskano hitro in srečno končana.

Blagorodni gospod, Vam je naročeno to naznanilo, gospodu deržavnimu tajniku zunajnih zadev predbrati in mu prepis izročiti.

Sprejmite zagotovljenje itd.

Hrvatska. „Norodne nov.“ pišejo 24. junija. Kar je cela domovina in ves naš narod naj bolj željno pričakoval, to je nam sreča včeraj prinesla. Svitli naš ban je prišel včeraj v svojo domovino, je stopil med svoj narod, ki z svoje oči zdaj bolj vanj opera, kakor kadar koli drugikrat. Na poti ga je vse pozdravljalo kakor donositelja bodoče sreče in bolje svoje osode. Sprijele so ga duhovne in posvetne oblasti, narodna straža in posada hrabrih Otočanov, vse je bilo na nogah do 10. zvečer.

* Njegovo veličanstvo je zapovedalo, de se imajo drugi graničarski bataljoni v svojo domovino verniti.

Česka. 22. t. m. so v Pragu izvoljeni vradniki pri novih kantonskih komisijah zemljišne odveze prisegli. Gospod predsednik je zbrane osebe takole nagovoril:

De se opravilo kimisije za zemljišno odvezo pred dokonča v razširjeni česki kronovini, je ministerstvo dovolilo dozrajne kantonske komisije za odvezo zemljiš od 32 na 60 pomnožiti. Akoravno že po tej naredbi visokiga ministerstva važnost opravil komisije za zemljišno odvezo spoznate: se ta važnost tudi iz tega spozna, ako se prevdari, de so te opravila temeljni pogoj, kteri deržavljanje z praviciami in dolžnostmi svobodne in neodvisne store.

Menim, de ste to veliko važnost opravil zemljišne odveze zapopadli, ker bote v tem opravilu na novem deržavnem poslopu delali.

Torej moram še žive želje, pa tudi oestro tirjanje izreči, da se bote z popolno vdano-stjo opravilam zemljišne odveze podvergli, in deželni komisii priložnost dali, trud in zaslužnje pri opravlilih pokazati.

Ker sim prepričan, da vas vse, gospodje, živa marljivost in čut pravice navdihuje, vam zamorem že zanaprej srečo vošiti pri težavnih opravlilih zemljišne odveze, za kar sim vas danes k prisegi povabil; katero hočemo dopolniti.

Sedmograško. V Hermanstadtu so bili obsojeni:

1. Nikolaj Szigeti iz Thorde na Sedmograškem rojen, 26 let star, unitarske vere, neoženjen, častnik.

2. Ludovik Benedik iz Kezdi Vasarhely na Sedmograškem rojen, 28 let star, katoliške vere, neoženjen, častnik.

3. Volbenk Szabo iz Szegedina na Ogerskem rojen, 35 let star, katoliške vere, častnik.

4. Adolf alias Hieronim Olszewski iz Búska v Galiciji rojen, 23 let star, katoliške vere, neoženjen častnik.

5. Alexi Szekely iz Csik Szent Imra na Sedmograškem rojen, 29 let star, katoliške vere, neoženjen, častnik.

6. Jožef Wöber iz Szegedina na Ogerskem rojen, 26 let star, katoliški vere, neoženjen, častnik.

7. Stefan Cathurecki iz Oroszteleka na Sedmograškem rojen, evangelske vere, neoženjen, častnik.

8. Alexander Kalnoki, iz Thorie na Sedmograškem rojen, 38 let star, katoliške vere, neoženjen, stotnik.

9. Anton od Karové, iz Toltswana na Ogerskem rojen, 36 let star, evangelske vere, častnik.

10. Jovan Roth, iz Bukaresta na Valaškem rojen, 56 let star, evangelske vere, oženjen brez otrok častnik.

11. Juri Kis, iz Madarasa, na Sedmograškem, 28 let star, katoliške vere, neoženjen, častnik.

12. Ludovik Gergely, iz Csik Szent Simona na Sedmograškem rojen, 23 let star, katoliške vere, neoženjen, častnik.

13. Jovan Gidro, iz Csik Karcfalva na Sedmograškem rojen, 33 let star, katoliške vere, oženjen, častnik.

14. Nace Molnar iz Csik Somlio na Sedmograškem rojen, 23 let star, katoliške vere, neoženjen, častnik.

Nikolaj Szigeti se je bojeval v bitvah pri Klauzenburgu, Czuczi, Hermanstadtu, Piski, Medijašu zoper c. k. vojake, se je vdeležil, pri oblegi Karlovic in vzetju Hermanstadta, je pri vstajnikih do četnika prišel in še po 14. aprilu 1849 do popolniga premaganja vstajnikov v njih armadi služil.

Ludovik Benedek je v armadi vstajnikov še po 14. aprilu 1849 služil, in do stotnika prišel.

Volbenk Szabo se je bojeval zoper c. k. avstrijsanske in ruske vojake, in je do četnika prišel.

Adolf Olszewski je v armadi vstajnikov do stotnika prišel, se je vdeležil pri oblegi Arada in Temešvara, bitvah pri Piski-u, Hegyes-u in Szegedinu.

Alex. Szekely, je v vstajniški armadi služil, do stotnika prišel in še po 14. aprilu 1849 služil dokler niso bili vstajniki popolnoma zmagani.

Jožef Wöber, je v armadi vstajnikov do stotnika prišel, pri oblegi Karlovic je mogočno pomagal, v bitvi pri Mühlenbachu se je zoper c. ruske vojake bojeval in še po 14. aprilu 1849 služil.

Stefan Cathurecki je armadi vstajnikov do konca služil in do stotnika prišel.

Alexander Kalnoki se je pri švehatu pri

Borgoprundu zoper c. k. vojake bojeval in posebno na zadnje pri Jadu, je do četnika prišel in do konca v armadi vstajnikov služil.

Anton Karové je prišel v armadi vstajnikov do četnika, se je pri Szegedinu in Temešvaru zoper c. k. vojake bojeval.

Jovan Roth je bil oskerbnik montur-magazina pri vstajnikih in častnik.

Juri Kis je do stotnika prišel, se je vdeležil bojov pri Fölbri, Jadu in Schäsburgu, pri vzetju Hermanstadta 5. avgusta 1849, potem pri Westnu in Mühlenbachu.

Ludovik Gergely je bil v vsih bitvah zoper c. k. ruske vojake in tudi pri vzetju Hermanstadta kakor v bitvi pri Mühlenbachu in je do stotnika prišel.

Jovan Gidro, je bil stotnik na meji je imel stražo in je vstal v armadi vstajnikov, dokler ga niso vjeli.

Nace Molnar je do konca v armadi vstajnikov služil.

Vsi ti vstajniki so bili po vojaški pravici zavolj hudodelstva velke izdaje razun zgube svoje časti in stopnje in celiga premoženja k smerti z vervijo obsojeni; njegova prevzvišenost civilni in vojaški poglavar svobodnik od Wohlgeomuth je te obsodbe na poti pravice poterdil, na poti milosti pa smertno kazen vsim zanesil, in Szigeti-a v 16 letno, Benedika, Szabo-a, Olszewski-ga, Szekeli-a, Wöberja, Cathurecki-ga in Kalnoki-a v 12letno, Kis-a v 6letno, Gergeli-a, Gidro-a, Molnarja v 5letno ječo v železju, Rotha pa v 6letno ječo brez železja obsodil.

Tuje dežele.

Bosna. Iz Bosne se sliši, da je tam zdaj popolnoma mirno.

Bihač je pa še vedno v oblasti vstajnikov, v katerem je Kedić vojaški poveljnik. Marsikaj je zdaj na dan prišlo, kar poterdi, kako samovoljno in krivično je Tahir paša z podložnimi ravnal. Tudi je mnogo davkov naložil, od katerih vladarstvo ni nič vedlo. Beguni, ki so se vstajnikov bali in v Travnik pod varstvo vezirja podali, se zdaj spet na svoj dom vračujejo. V Banjaluko je nekaj tistih prišlo, ki so iz Pridora pobegnili. Vsak upa, da se bo mir vstanovil. Vstajniki so se popolnoma razkropili.

* Iz Skadre se 12. junija piše: Večidel cela vojska, ktere poveljnik je Omer paša, se zbira v Pristini in je že na več krajih v Bosno prišla.

Javolne, da bi se boj pričel, ker je vstajnikov sedaj le malo skupej, in ker sta se pašata iz Tulce in Zvornika v Carigrad podala, da bi tam sultana za odpušanje prosila. Smert bosniškiga poglavarja Tahir pašata mnogo pripomore k miru.

Bulgarska. Vstaja v Bulgariji se ni vnela zoper cesarsko turško vlado, ampak le zavolj stiskovanja lastnikov (turških vradnikov). Belgradčik so vstajniki napadli in vzeli. Najnovejši novice pa pravijo, da je bil pri Belgradu med vstajniki in turškimi vojaki hud boj, v katerem so bili prvi popolnoma potolčeni, njih vodja, Raša po imenu je bil vjet.

Angleška. Telegrafiško naznanilo pove, da je 20. junija lord Russel v parlamentu izgovoril, da je kabinet z politiko lord Palmerstona popolnoma edinih misel.

Razne naznanila.

— V sredo o petih je bil pogreb gosp. prof. Kersnika. Že davno nismo vidili toliko pogrebcev, kakor pri njegovem pogrebu. Pol Ljubljane ga je na pokopališe spremilo, in marsikako oko je bilo mokro. To je pač naj gotoviši dokaz, da ga je občinstvo ljubilo in ča-

stilo. Kako so učenci svojiga učenika spoštovali in častili, kaže njih želja z očitnim govorom na grobu rajnciga se še enkrat od njega posloviti, kar jim pa vendar po šegah in postavah cerkve ni smelo dovoljeno biti.

— Vsak dan prihajajo v Aradu iz ječe spušeni častniki v Pešt in ne morejo prehvaliti ravnanja, kteriga so tam deležni bili.

— Iz Carigrad se piše, da so Košutovi otroci tje prišli, ki se bodo naprej h Košutu v Kiutahie podali.

— 12. t. m. so se naši in saksonski vojaki v Tešnu pobratili. Pri tej slovesnosti je bil tudi avstrijski general grof Leiningen.

— 18. t. m. je prišel vojskovodja Radecky v Terst, namenil se je dva dni tam ostati.

— Telegrafiško naznanilo pove, da se pripoveduje, da se bo ruski car v London podal, da bo s pruskim kraljevičem govoril.

— Ban Jelačić se je 22. junija na jutro iz Dunaja v Zagreb podal.

— Nekdajni ogerski general Dembinski je v London prišel.

— Na Ogerskem se nabirajo milodariza nesrečno mesto Losonc. Znano je namreč, da je bilo to mesto v pretečenem letu od Rusov razun nekterih hiš, popolnoma razsuto. Južnalo je v tem mestu nekiga dne 12 ruskih častnikov; honvedi priderejo in vsih 12 pomore. Ko Rusi to zvedo, pridejo v mesto, ga s ur ropajo in potem razsujejo v kazen, ker so jim Madjari častnike pomorili.

— „Gazetta di France“ pravi, da bo število volivcov v Parizu po novi postavi z dve tretjini manj, kakor jih je bilo popred; namesti 350,000 bo le 130,000 pravico imelo voliti.

— Med tistimi, ki so na Ogerskem v vojski veliko škodo terpeli, je grofovska rodovina Forray gotovo med prvimi. Samo na grajšini Futtak je čez pol milijona škode. Od 400 glav goveje živine in 15,000 ovac žlahtne ovne ni nič ostalo, vse velike in drage hiše so poderte. Ravno tako je na drugih grajšinah mnogo škode.

— Iz Zemuna se piše v „Südsl. Ztg.“ Te dni smo slišali slepiga pevca iz Srbije narodne pesmi poslednih vojaških dogodb h goslam prepevati. Pesmi so izvirne in jezik je krepki, junakam se slava poje, izdajavci pa se grajajo. Pevec se imenuje Jeremija Obradović Karadžić in je iz Tršića v Bosni; njegov žlahtniki je slavni Vuk Stefanović Karadžić. Ta Serb pa ni le pevec, ampak on je tudi te pesmi zložil, ktere misli o pravem času v 10,000 iztisih v 20 tiskanih polah (bi se gotovo imelo reči 20 pisanih polah) izdati. Da bo slepi mož denarje za tisk dobil, se bo podal v Vojvodino in znabit tudi na Horvaško, Slavonsko in Dalmatinsko, da si bo s petjem denarje skupej spravil. V Belgradu je pri knezu veliko pohvalo in plačilo zadobil. Glavni junak teh pesem je Knićanin.

— Jugoslavenske nov. pišejo: Žalostne novice čujemo iz naše okolice, namreč da je toča te dni mnogo škode storila, posebno krog Okića, Lukaveca itd. je vse potolkla, in težko, da bi bil kdo tamošnjih posestnikov svojo zemljo zavarval.

— Na večer 22. t. m. je ban Jelačić na svojem popotovanju iz Dunaja v Zagreb v Maribor prišel. Od vsih strani se mu je „živio“ vpilo. Ob eni drugo jutro se je pa že spet skoz Ptuj naprej v Varazdin podal. Al nektere ure je zamudil, ker ni mogel po naravni poti čez Dravo, ki je silno narasla.

Naznanilo. „Gazetta di Verona“ pravi, da bo slavni fizikar, gosp. Ludovik Bergher iz Hanoveranskiga, ki je zdaj v Terstu, tudi v Ljubljani svojo vednost v čaroslavju brez kake priprave pokazal.

LEPOZNANSKI LIST.

Lesica, volk in medved.

(Pripovedka iz zgodovine lesice.)

Lesica derkne na lov, pa sreča jo vkane, de po logu in berlogu trohe ne dobi. Lačna se vleže na pot in hira in vmira. Se enkrat odpre oči in zdajci vidi volka in medveda priti, ki po bratovsko jelenovo kračo obirata. Ta pogled lesico predrami in ona prosi in moli za kračo. Volk in medved se vsmilita in ji jo dasta. Ko jo pojé in zopet oživi, ji podasta tace in storita z njo vecno zedimbo in drušnju. In vsi trije pobratimi se vzdignejo in grede skupej na lov in dobiček.

Bilo je zvečer, ne deleč od poti ulnjak in medved stopi bližej in ukrade panj, ki je svojih trikrat trideset liber tehtal. Kaj tako žlahtniga že niso davnej dobili. Sklenili so tedej, ul na god medveda prihraniti. God medveda je takrat, ko medvedove hrušce rudeče postanejo. Pošteno volk naloži med na rame in ga nese deleč v berlog in ga v globoko jamo zakoplje.

Ko nazaj pride, je mogel priseči, de ne bode panju nikdar pred obiskal, de god pride. Prekanjena lesica je pa po stranskih potih za volkam šla in si dobro zapazi, kje de je sterd zakopana. Po bližnji stezi pa derkne tak naglo nazaj, de nihče ne ve, kam de je šla in zakaj. Medvedu in volku se že sline cede, kadar se na god spomnita. Tudi lesici se cede, pa ona si zna pomagati.

Pobratimi so prebivali pod zemljo, blizo edin družiga, vsaki v svoji stanici. Kadar je bilo na lov iti, je medved zatulil in zdajci se vzdignejo in vsi vkup na svoje opravke zadirjajo. Neki dan pa se brani lesica iti in pravi, de je za botro povabljena. Tovarša verjameta in sama gresta. Lesica pa derkne čez laz in plaz naravnost v berlog, odkoplje zemljo in liže in cuza med, dokler je zarja ne prežene.

Medved in volk prideta domu in prašata, kak se keršeni zove. „Načetek“ odgovori lesica in pristavi, de je za drugi dan zopet za botro povabljena. Tovarša verjameta in gresta drugi dan sama na lov. Lesica pa derkne čez laz in plaz naravnost v berlog, odkoplje zemljo in liže in cuza med, dokler je zarja ne prežene.

Medved in volk prideta domu in prašata, kak se keršeni zove.

„Jedik“ odgovori lesica in pristavi de je za drugi dan zopet za botro povabljena. Tovarša verjameta in gresta drugi dan sama na lov. Lesica pa derkne čez laz in plaz naravnost v berlog, odkoplje zemljo in liže in cuza med de še dva kosova ostaneta. Ta dva vzame sabo, derkne zopet nazaj in ju skrije globoko v svoji stanici.

Medved in volk prideta domu in prašata, kak se keršeni zove. Skor „Snedik“ odgovori lesica žalostno in ne pristavi več, de je za drugi dan zopet za botro povabljena. Od zdaj se vsaki dan zopet vsi trije vzdignejo in love, de medvedove hrušce dozore. Zdej pa reče medved volku, po panj iti, de god praznujejo. Volk gre, odkoplje zemljo in ne najde družiga kot prazin ul. S tim sporočilam pride nazaj, pa medved ne verjame in še enkrat gresta oba v berlog. Lesica pa ta čas porabi, vzame tista dva kosova medu, dene eniga v stanico volka, družiga v stanico medveda in kuka potem tako nedolžno iz svoje luknje, kakor de bi bila Bog ve, kaj pošteniga dopernesta.

Medved in volk prideta domu in z velikim upitjem lesico tatvine dolžita. „Nič brez spričb, ljuba brata! jima tatica odgovori, vse se mora skazati, predin se govori. Preišita po stanici in ako nar manjši dokaz najdeta, me na mestu pretergajta!“ Tega nama ni treba velehati, pravita, bova že tako storila. S temi besedami stopita v stanico išeta in išeta pa ničesar ne najdeta. Sladko se jima lesica smeja in pravi: „Zdaj, pojmo pa tudi k vama, ki se tako poštena zadelavata.“ Vsi trije grede k volku in medvedu, in v obeh stanicah se najde kos medu.

Kdo je bil tedej tat? Medved in volk sta tiho, le čudno se jima zdi, kako de je mogoče ukrasti in vender ne popred viditi in pokusiti.

Zopet grede vsi trije na lov in dobiček. Šli so po cesti, medved naprej, volk za njim,

lesica zadej. Sreča jih pes, ki je kos slanine nesel. Volku in medvedu se zaničljivo zdi, ga nadlegovati. Pa lesica si misli: Vse zna prav priti, skoči in vzame slanino psu in več dalej ne gre. Volk in medved pa prideta na razpotje, edin oberne na levo, drugi na desno. Volk pride do konj, ki so se brez pastirja pasli in koj hoče eniga raztergati. Pa žrebci stiknejo glave vkup, stopijo v kolobar in bi-jejo tak strašno okol, de volk nič ne opravi. Ker je lačin, se verne in se misli s slanino pokrepčati, ki jo je lesica pribojevala.

Medved je šel na desno in dospel do čede volov ter jo naleti. Pa tudi on se speče. Voli stisknejo zadnje konce vkup, stopijo v kolobar in tak nadležno z rogmi sujejo, de medved nič ne opravi. Ker je tudi on lačin, se verne in se meni s slanino oživiti, ki jo je lesica v pest dobila.

Volk in medved skor ob enim nazaj do lesice prideta in jo slanine poprosita. Brani se seer in izgovarja, pa tu ne more svojih zvijač rabiti. Mogla jima je dati rop, vsacimu polsama pa lačna ostane.

Od zdej je lesica sklenila, sama hoditi in se ojestro nad tovaršama maševati. Šla je k volku in mu pove, de je rekel medved, de ga bo raztergal, ak se boljši ne bo zadržal. Šla je tudi k medvedu, in mu pove, de je volk rekel, de več ne bo tacimu lenuhu živeza iskal.

Zdražba je bila storjena in volk in medved gresta jezna narazen. Lesica pa pelje volka do jezera in mu pokaže v njem luno in reče: „Poglej, brate! kakšen kos sira je tam. Popiva nar popred sirahko in potem pregrizniva sir.“ Volk posluša in pije in žlampa vodo, de bi do lune-sira prišel. Ker ne odjenja, se razpoči. Lesica pa, ki je le jezik pomakala, derkne proč in se smeja, de se je nad volkam maševala.

Potem poiše medveda in se mu pridruži. Pelje ga na hrib in mu pokaže nemalo navzdol veliko trugo. „Glej, brate! pravi, tu je panj, de še svoje žive dni nisim večiga vidila. Več kot svojih tri centov mora med tehtati.“ Medveda kar zlo začne mikati in on reče: Tisti človek, ki tam doli stoji, ga je mogel vkrasti. Čem hiteti, de mi ga ne odnese. Pri tem skoči po hribu in plane čez trugo. Pa truga ni bilo panj, ampak past za medvede, tisti človek ne tat, ampak lovec. On zadergne ocenj in medved je vjet in se ganiti ne more. Lesica pa derkne proč in se smeja, de se je tudi nad medvedam maševala. Potem pa hodi in lovi sama brez pobratimov in tovarsev.

Jan. Terdina.

Gazela.

Gazela je rahliga života, šibka, bela skoraj kakor mleko. Derži se v pušavah severne Afrike in znabiti na Senegal. Je vesela, mirna in boječa in torej tudi družljiva živalica. Vse prebivajo na mejah pušav, in se živé od redkih zelišč, ki tam zrastejo. V pesmih jutrove dežele se večkrat gazela imenuje, posebno nje oko je v teh pesmih zerkalo krotkosti in nedolžnosti. V Afriki živi po sto in sto gazel skupej, večkrat se jih celo na tisuče nabere, popotniki, ki vero zaslužijo, pripovedujejo, de so na južni osti Afrike cele planjave gazel vidili, od deset do petnajst tisuč skupej. Ako se jim kdo bliža, se skupej stisnejo, na vse strani roge pokažejo, pa naglo kakor ptič pobegnejo, le ako ne morejo več pobegniti, se branijo in zamorejo tudi raniti z rogmi. Arabi jim na konjih sledé in jim palce med noge mečejo, ktere se rade zlomijo. Žive se love, ako se privajene med nje spuste, kterim se zanjke med roge uterdijo, de se na tako vižo divje gazele vanje z rogmi in nogami zapletejo. Majhne sorte gazele se na posebno vižo love. Okrogle zapletke nastavijo, ki so v sredi votle, nad ped globokimi pesnimi jamami na tisti kraj, kjer se gazele navadno sprehajajo. Čez te leži zanjka. Ko stopi kaka gazela na kako zapletko, se nje od vsih strani zanjke primejo, živinca se vstraši in zbeži, al za zanjke je kak les privezan, de živinci noge razbije, ktero potem psi vjamejo.

Na tako vižo gazela ni nikjer varna, v pušavi so levi, hiene, šakali in druge zverine zunej pušave pa ljudje nje sovražniki. In vender se njih število ne pomanjšuje; ker tudi

v pušavi jim teče mogoč vir življenja, kamor človeško oko ne seže. (Vogel.)

Smešnica.

Angleški časopisi pripovedujejo sledečo prigodbo, ki na Angleškem mnogo smeha napravlja: Znana pisateljka J. C. Loudon je mnogo čula od krasnega verta pripovedovati, kterega ima vojvoda Wellington, in je torej sklenila ga prositi, da bi ji dovolil vert in posebno buke, ki so v njem, pogledati. V dosego tega namena mu pošle pismice. Ko vojvoda pismo dobi, natakne očale in pismo bere. Meni pa, da mu je pismo škof iz Londona, ki se navadno C. J. London podpiše, poslal, in da škof želi, tiste hlače, ktere je vojvoda v bitvi pri Waterloo imel, pogledati. Akoravno se mu je zlo čudno zdelo, da bi zlo spoštovan prelat kaj tacega želel, je vender menil, da mora škofa na vsako vižo vbogati, in je torej svojemu služabniku zapovedal, tiste hlače poiskati, in jih škofu s prijaznim pisanjem poslati. Kako se je pač škof čudil, ko je vojvodove hlače z prav prijaznim pismom dobil. On si ni mogel tega drugači razjasniti, kakor, da se je moralo staremu možu nekoliko v glavi zmešati. Torej si reče napreči, da bi ministru predsedniku to reč naznanil. Ravno tako se je pa tudi vojvodu kolikor bolj je to reč premišljeval, toliko bolj se mu je čudno zdelo in je tudi sklenul, da so se škofu morale možgane zmešati, ker je tako pismo pisal; torej se dolžnega vidi lordu John Rusellnu to reč naznaniti.

Lord John se je ravno z škofom od hlače vojvoda pogovarjal, ko Wellington v Downingstreet pride in se brez odloga k lordu Johnu poda. Oba gospoda, ki sta eden drugega za zmešanega držala, sta ostermela, ko sta se zagledala. Lord kmalo previdi, da se je pri tej reči neka pomota morala zgoditi, in kmalo zve iz pogovorov, da je pismo vzrok te čudne zmot.

Pismo so torej bolj natanjko prebrali, in zmešnjave je bilo kraj. Mrs. Loudon je pa spervo pošto prijazno pismice dobila, v kterem ji je bilo naznanjeno, da ji je dopuščeno v vert priti.

Tukej se ne razvidi kako hlače in buke vkup pridejo. To bi se moglo iz angleškiga razjasniti.

Prijateljstvo.

(Po Herderju.)

Kakor zjutraj senca, taka
Je prijaznost pri hudobnih;
Vsako uro se pomanjša.
Pa prijaznost pri pobožnih
Rase kot večerna senca
Da življenja solnce vgasne.

Die südslawische Zeitung

erscheint in deutscher Sprache in Agram (mit Ausnahme der Sonn- und Feiertage) täglich und bespricht als Organ der national-liberalen Richtung bei den südslawischen Völkern vorzugsweise die speziellen und Gesamt-Interessen — die Angelegenheiten derselben sowohl in ihren inneren Verhältnissen, als auch in ihren Beziehungen zur Gesamtmonarchie und zum Auslande. — Auch alle anderen wichtigeren politischen Tagesfragen werden darin vom slawischen Standpunkte in leitenden Artikeln erörtert. — Die südslawische Zeitung bringt Berichte vom allgemeinen Interesse aus den bedeutenderen Orten Kroatiens und Slavoniens, aus der Wojwodschafft, der Militärgränze, von der bosnischen Gränze, ferner von den slovenischen Centralpunkten Gratz, Cilli, Laibach, Klagenfurt, dann auch aus Ungarn, Wien etc.

Die sonstigen in- und auswärtigen Nachrichten und Ereignisse werden ebenfalls schnell und in stetem Ueberblicke des Ganzen mitgetheilt.

Pränumerationsbedingungen von 1. Juli an: Halbjährig (bei täglicher Zusendung) 5 fl. 10. Vierteljährig (bei täglicher Zusendung) 2 fl. 35 kr.

Die Pränumerationsbeträge wollen direkte an die „Expedition der Südslawischen Zeitung in Agram“, und zwar mit der Bemerkung, dass der Brief „Zeitungs-geld“ enthalte — unfrankirt eingesendet werden.

Auch besorgen alle Postämter die Bestellungen.